

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 50 „
Helyben hazhoz adva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a bétűi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére és vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 17.

Magyarország — a „Reichsrath“-ban.

Az osztrák parlamentnek magyar napja nem valami nagy dicsőséget hozott országunkra, különösen a magyar szabadelvűségre és a kormányra. Nem sokat törőd-nénk vele, nem kívánjuk, hogy német sógorjaink dicsérjenek bennünket, — nagyon kétes dicséret lenne ez; csak hogy most éppen ez a baj, hogy míg érdeme szerint elbánnak a magyar liberális-mussal, addig dicsérik kormányelnökünknek s miniszter-társainak »loyalitás«-át és ország-világ előtt kérkednek vele, hogy Bánffy visszavonta lapjának meggondolatlan állításait s bocsánatot kért azokért.

Szégyen reánk, hogy a bécsi parlamentben csak szóba is kerülhetnek a mi választásaink s hogy németeknek kell tiltakozni az ellen, hogy az ő katonáikat küldjék a magyar választói szabadság kétes becsü védelmére. Az osztrák miniszterelnök ugyan azt mondta, hogy ez-uttal is csak annyi katonaság jött választásainkra, mint máskor, — de azt bajosan tudja, hogy milyen »arányosan« volt az felosztva. A híres várnai csatában p. csak 400 ember szavazott le, katonaság pedig majdnem háromszor annyi volt. Másfél század dragonyos Krakóból, 725 gyalogos katona és 114 csendőr ügyelt fel a 400 magyar választó alkotmányos jogára. Ez különben már a Bánffy kormány atyai gondoskodásának a műve volt.

A magyar liberális-muss zsebre vág-hatja amit a bécsi parlamentben kapott.

Elteheti a magyar közvéleménytől kapott hála- és elismerő levelek közé. Egy liberális-demokrata képviselő, a liberális-muss nevében tiltakozik az ellen, hogy Magyarországon a liberális-mussban nem látnak egyebet, csak rendőrséget és csendőrséget. »Nálunk — mondá — az a szilárd meggyőződés, hogy a nagy népáramlatok ellen nem használ sem a rendőrség, sem a csendőrség. Nem volt rá szükség, hogy a Lajthán túlról oktassanak minket az igazi liberális-mussra.«

Az is érdekes, hogy az osztrák képviselők kutatják, hogy honnét kapta a magyar kormánypárt a pénzt a választási hadjáratra? Hát még az a kritika, amit a választások lefolyásáról gyakorolnak?! »Ha Ausztriában próbálnának magyar választásokat (ez már rajtunk fog száradni örök szégyenére a magyar névnek) csinálni, úgy az illető miniszterelnök 24 óráig sem maradna hivatalában.«

De hagyjuk ezeket a lappaliakat. Sokkal fontosabb és végzetesebb reánk az, amit a »Reichsrath« a vámszövetség ügyében egyhangulag határozott ezen az ülésén.

Minden ellenkező híresztelés dacára nyíltan kijelentette az osztrák kereskedelmi miniszter, hogy annak idejében igenis felmondják nekünk a vámszövetséget. Még csak ez hiányzott, hogy a mi kormányunk szégyene és az ország vere-sége a kiegyezés ügyében teljes legyen. Máskor ez volt leghatalmasabb fegyve-rünk az alkudozások folyamán, hogy jo-gos követeléseinknek érvényt szerezzünk, most ez is ellenünk fordult. Igaz, hogy

nekünk is érdekünkben állana a felmon-dás, ha reményünk lehetne rá, hogy jobb kiegyezést köthetünk. De erről most már szó sem lehet, még arról sem, hogy a »status quo«-t fenntarthatassák. Az osztrákok vérszemet kaptak, követeléseikben határtalanok. Bánffy pedig — csupa há-lából — botrányosan engedékeny az országnak kiszámíthatatlan kárára.

Az osztrák miniszterelnök beszédéből azt is megtudjuk, hogy a mult heti pa-piros háboru teljesen be lett fejezve — a Bánffy kormány csúfos kudarczával. Azért járt a multkor Bécsben, hogy meg-kérlelje a haragvó külügyminisztert és felhatalmazza Badeni grófot a következő — reá nézve megszegyenítő — nyilatko-zat tételére:

»Ami a »Nemzet«-nek az ausztriai belviszonyok ellen tett, valóban semmi szépitést vagy igazolást nem tűrő táma-dásait illeti, azokra nézve a kormány tel-jes meggyőződést szerzett magának, hogy a magyar kormány e cikkektől teljesen távol állott és hogy azok a magyar kor-mány tudta és akarata nélkül jelentek meg és a magyar kormány rosszalta azokat. Azt a kérdést kutatni, miként je-lenhettek meg mégis e hangra és tartalomra nézve elfogulatlanok nem mond-ható cikkek a nevezett lapban, ez nem tartozik az itteni kormány hatáskörébe.«

Azt a szégyent, mely a Reichsrathban ért bennünket, csak elviselnénk valahogy, de annak következményeit keservesen fogja — fizetni ez ország népe.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

„Kurucz nóták.“ Irta: ENDRÓDI S.

A kurucz-labancz világnak különösen az a része érdekel minket, melyet közönségesen Rákóczy kornak mondunk.

Sokszor megütözttem azon a gyakran han-goztatott mondáson: Inter arma, silent mutae; mert hisz sok eset van rá a világirodalomban, hogy a fegyverek csattogása mellett alant is, megrendül; Ilyen eredetűek a cid zománczok is, hogy többet ne emlitsék és ilyenek végre a di-csőséges Rákóczy kordalai, a kurucz-nóták, melyek felkutatásában Thaly Kálmánnak van elé-vülhetetlen érdeme.

*

»A dicsőséges Rákóczy kort akartam meg-szólaltani nótákban« . . . mondja a kurucz-nóták szerzője a Szigligeti társaság matinéján. Hogy mennyiben sikerült a tisztelt szerzőnek ez, azt mutatja az a tetszés, mely a közönség részéről nyilvánult.

En a pálmát kiválóan a »Virág ének«-ekért adom a szerzőnek, — nem akarom ugyan ma-gamat túl becsülni, — de mindjárt meg mon-dom az okát is.

Irodalomtörténetileg ismeretes tény az, hogy milyen helyzetben voltak virágénekeink az előző korban. — Egyházi és világi hatóság igyekezett azt kiirtani erkölcsrontó tartalmuk miatt. Erdélyi Silvester János nagyra becsüli nyelvezetét ezeknek a virágénekeknek, de tar-

talmukat merőbben elítéli. A kor különbség nem határoz, mely a reformatió korra és Rákóczy kor között van, mert az előbbi kor vallásos buzgósága nagyon sok ideig megmaradt. — Innen van az is, hogy Kerekes Izsák, Balogh Ádám nótája »Fi-nom Palkó.« »Nyalka kurucz« stb. fenn marad-tak, de az azon korbéli virágénekekből nem igen maradt feltenni.

Itt ezért tulajdonítok én a »Kurucz nóták« tisztelt szerzőjének nagy érdemet, mert iroda-lom történetünk e nagy hiányát igyekezett pó-tolni. De csalódnék az illető, ha azt hinné, hogy tiprém csak ily tekintetben van érdeme a ku-ru-cz énekek szerzőjének. A költői érdem ra-gadta el a közönséget.

Endrődy Sándor virágénekeiben az ös-költészet meglevenedését látjuk, minden mesterkéltség nélkül, a maga eredetiségé-ben, tisztaságában, mely nem fut üres szó képek után; mert a hangulat nála mint egy maga találja meg az illető kifejezést. Kis vers-füzetével egy új költői irányt alájutott meg, mely az őserőtől táplálkozik, melyet a Cioli-satio szele nem érinthetett.

Hogyan sikerült vissza adni a tárogató, e mélabus kurucz hangszer hangját?

Vissza adta ezt a hangulat eltalálása ál-tal és a kifejezésben.

Ama kor hangulatánál tekintetbe kellett venni mindennek előtt a hazafias hangulatot, az égő honszeretet, a vezérek bálványozását.

»Esztergom megvételéről« Czim kurucz ének beszéli, hogy a földel süvegükkel hordták a dombhoz, melyen Rákóczy sátora nyugodt.

»Uramnak sátora magas helyen legyen.« Ki kellett fejezni az ellenség gyűlöletét, gyávasága és hazaárulása miatt.

És ez mind benne volt a »kurucz nóták« szellemében. Hogy többet ne emlitsék, csak »Vak Bottyám énekét« hozom fel példának, melyben Vak Bottyán merészsége, vitézsége igazi kurucz hetvenkedéssel van előadva.

Nem tévesztette mégis a »kurucz nóták« szerzője, kifejezni azt a hangulatot, mely az egész harc alatt hullámzott. — Eleintén min-den fényes dicsőséges, kecsegtető a kurucz ka-tona előtt és elmondja rendre a csaták, a fényes csaták történetét, dicsekedik fényes öltözetével, azonban a ki látások el-törpülnek, a Rákóczy kor lehanyatlak, a ku-ru-cz katonák elszélednek szegény legényekké lesznek, bizonyos vigasztalásban keresnek meg-nyugvást és maguk felett humoritálnak:

— Mit buszulsz kenyeres? Mikor semmid sincsen!

Mintaképe ezen kor a hazafias és a vallá-sos érzés összeolvadásának.

A kifejezésben igyekezett a kurucz nóták szerzője eltalálni a népies hangot és szólás-módot, úgy, hogy azok nyomán szinte megle-venedni látjuk a rég elvesztett virágéneket.

Sőt a költeményfüzet befejezése is olyan, mintha csak »Ocskay László énekét« olvassánk mely így végződik:

»E versek költettek ezerhátszázötben.
Szegény magyarokat áldja meg az Isten.«

Hadúr.

A békefeltételek.

Tegnap távirataink meghozták a hirt, hogy Menelik király megkötötte a békét Olaszországgal. A béke feltételeit a következő szerződés állapítja meg:

Az első szakasz a hadi állapot beszüntetésére vonatkozik. A két ország közt állandóan béke és barátság álljon fenn.

A 2. §. az uccialii szerződés megszüntetését tartalmazza.

A 3. §-ban elismertetik Aethiopia feltétlen függetlensége.

A 4. §. így hangzik: Minthogy a szerződő felek nem egyeztek meg területeik végleges elhatárolására nézve és azon óhaj által vezéreltetnek, hogy az eltérés miatt ne szakítsák meg a békétárgyalásokat, oly megállapodás jött létre, hogy a szerződés megkötésének napjától számított egy éven belül a két kormány külön megbízottai barátságos megegyezés útján meg fogják állapítani a határt. Időközben érvényben marad a status quo ante és a Mareb-Belesa-Muna határvonal.

Az 5. §. így hangzik: A végleges határmegállapításig kötelezi magát az olasz kormány, hogy semmiféle területet nem enged át valamely más hatalomnak és az esetre, ha az olasz kormány valamely területéről önkényt le akarna mondani, az ismét az aethiopiai fenhatóság alá esnék.

A 6. § megállapítja, hogy a kereskedelmi és ipari összeköttetés előmozdítására egy másik egyezmény köttetik.

7. §. A jelen szerződést a szerződő felek közölni fogják a hatalmakkal.

8. §. A szerződést a megkötés időpontjától egy hó alatt fogják ratifikálni.

A foglyok szabadonbocsátására vonatkozó egyezmény a következő határozatokat foglalja magában:

1. A megkötött békeszerződés következtében a foglyok szabadoknak nyilváníttatnak. Menelik király mindnyájukat elküldi Harrárba, hogy onnét a békeszerződés távirati ratifikációja után csakhamar Zeilába vitethessenek.

2. Az olasz vörös-kereszt egylett egy osztályát Gildesszába küldheti a foglyokért.

3. Minthogy az olasz meghatalmazott önkényt elismerte ama nagy kiadásokat, melyeket az aethiopiai kormány a foglyok fentartására fordított, ennél fogva az olasz kormány kötelessége a költségeket fedezni.

A negus kijelenti, hogy határozott összeget nem állapított meg, mert teljesen megbizik az olasz kormány méltányosságában.

Mikszáth Kálmán és a csaczi mandátum.

Mikszáth Kálmán a Pesti Hirlapban védelmére kél a kormány mandátumainak és azt bizonyítja, hogy azok mind törvényes tiszteletes módon lettek szervezve, az egy csaczi kivétellel. Ezutóbbiról azt mondja, hogy annak birtokába törvényellenes módon jutottak és ez csak a választási elnök ostobaságának tulajdonítható. Különben a mandátumot meg fogják semmisíteni. Hát az igaz, hogy az elkövetett törvénytelenések oka a választási elnök ostobasága, de ezért az ostobaságért Trencsénmegye vezérőrkörei felelősek, mert azok keresték az együgyű elnököt, hogy ily ostobaságra fölhasználhassák. Különben úgy tudjuk, hogy Csernoch János pártja idejekorán megtette az elnök ellen a följelentést s most csak arra vagyunk kíváncsiak, minő eredménye lesz e följelentésnek?

Háznagyi furfang.

Az ellenzék vagy jobbra, vagy balra álljon; ez a parlamenti szokás. Rendszerint együtt ül minden párt, a vezére elöl, a katonái körülötte. A konzervatívek a szélső jobb szárnyon azután a szabadelvűek, a radikálisok, a köztársaságiak, a szocialisták, a szélsőbal szárnyon. Ez az európai beosztás. Most nálunk mi történt? Megválasztottak háromszáz kormánypártit és száz ellenzékit. A kormánypárt elfoglalta a jobboldalt, a miniszterelnöki székhátá mögött, az ellenzék kiszorult a baloldalra. A rendes beosztás igen egyszerű: félkörben ülnek a képviselők, szemben szemben az elnökkel a padok között levő gyalog-utól jobbra elfér 225 képviselő, balra ugyanannyi. Még kell a kormánypártnak száz hely, a horvátokat beleszámítva. Megtöltik tehát az első szakaszt a baloldalon is, odáig, a hol Apponyi ült s még néhány képviselő e vonalon tul kap helyet. Azután következnek az ellenzék új beosztása.

Az ellenzéki pártok a dolog természetéből szerint nálunk úgy csoportosulnak, hogy Kossuth Ferencz Helfy Ignáczezal és Eötvös Károlylyal a legszélső szám elején ül, mint azelőtt 50 emberük a hátuk mögött. A 8 vagy 10 Ugornista ezektől jobbra 2 padban s ezzel a közjogi ellenzék határvonala adva van. Maradna még 19 hely, a hol azelőtt Ugorn Gábor ült pártjával, ezek jutnának a nemzeti pártnak,

a melyből, mert 33 hely kell nekik, 14 képviselő marad a régi helyeken Apponyi körül. A vezér alighanem Horánszky mellett a másik szögletre ülne át, hogy ne legyen pártjától elszigetelve. Ott, a hol Beöthy Akos ült, a néppárt 20 képviselőjének s a pártonkívülieknek csoportja jutna helyhez.

De mást eszelt ki a furfangos háznagy: a Kossuth-pártiakat az alsó padokba ülteti, mögöttük a felső padokba a néppártot és az Ugorn-pártiakat. Így nagyon jó lesz, ha Kossuthék beszélnek, lehurrogatják őket a néppárt s a jobboldal neveti, ha pedig a néppártiak szónokolnak, belekiabál a Kossuth-párt s nevetik a szabadelvűek s a mikor az Ugorn-pártik szólnak — Kossuth-párt és néppárt együtt veszekszik Polónyival, az egész jobboldal gyönyörűségére. — Apponyi háta mögé pedig kormánypártiakat helyez el Bánffy és Csávossy háznagy, hogy a mikor a nemzeti-párt vezére régi helyén feláll nagy szónoklatra, körülötte néma csend és gunyos megjegyzések helyettesítsék a tapsokat és éljenzést, mintha detektívekkel volna körülveve.

E szépen kigondolt új beosztás ellen rögtön protestált a néppárt és nyomban rá a Kossuth-párt is. A néppárt azzal, hogy 67-es, a függetlenségi, hogy 48-asok, viz és olaj nem akar keveredni. Csávossy háznagy utasítás szerint azt felelte Molnár apátnak és Hentaller Lajosnak, hogy a helyek kiosztásáról a Ház határoz. Ez sem állhat, mert hisz akkor szavazattal kimondhatná minden kormánypárti többség, hogy kinek hol legyen a helye. Apponyit ültetné Tisza István mellé. Kossuth Ferenczet Podmaniczky Frigyeshez és Molnár apátot Mezei Móriczhoz. Nem marad más hátra, mint megtartani azt az általános régi jó szokást, máskülönben már az első ülésen botrány lesz, a melyet provokálni nincs érdekében a kormánynak és a képviselőháznak.

A rendőrség újraszervezése.

A m. kir. államrendőrséget, mint előkelő politikai körökben állítják, legközelebb újra szervezik. Eddig ugyanis a belügyminisztérium alatt áll s a belügyminisztérium egyik tanácsosa, volt a rendőrségi osztály vezetésével megbízva. Most azonban a kormány elhatározta, hogy a belügyminisztérium vezetése alól a rendőrséget kiveszi s a miniszterelnökség kebelében szervez egy új rendőrségi osztályt, a melynek vezetőjéül már ki is szemelték a leendő miniszteri tanácsost.

Á b r á n d.

Irta: MÉSZÁROS JÓZSEF.

Egy, kettő, három tíz húsz vontatottan, mindig lassabban megy a számlálás, ... negyven ötven nehézkés lesz a nyelv, dadogva beszél a száj nyolczvan száz fáradtan záródnak a szempillák bűvös tekintet előtt, delejes álom fog el.

Kedves csevegésed úgy hangzik, mint egy régen hallott, régen feledett dal, a mely bölcsőmben ringatott édes álomba, . . . nem, úgy, mint ha csillagos, csendes nyári éjszakán virág-illatos kertben, sűrű lombok alatt az aeol-hárfa ezüst hangja csendül meg . . . lágyan zsong.

Melletted ülök; tisztán látom arcod szép vonásait, jól hallom a vidám kacaját és lényed egész valója, a mint látom, a mint hallom, mind jobban elbájol, kimondhatatlan édes csábba, a mely elveszi hangomat, szótlanná tesz.

Nem gondolkozom, nem tudok, — csak érzem, hogy szerelmes vagyok . . . óh dehogy! hogy szeretlek a szív szerelmével, a mely mindig gyönyörű, üdvöt hoz, . . . a mely tisztel is, csodál is egyszersmind és képzeletben százzszor szép képeket, úgy-e igaz, igaz képeket fest.

Gyorsan keletkeznek és egymásután tűnnek el a drága látományok; vissza hívom, felidézem emlékezetembe újra meg újra, hogy sokszor, soká lássam hófehér arcodat, melyet pirosra festett az első csók, hogy halljam még

mindig azt a kicsi szót, melyet rebegve sóhajtott ajakad.

Melyik volt edesebb?

Mindkettőből azt tudtam meg, hogy szeretsz, mind a kettő egyaránt boldoggá tett.

Csókod szívemet érte és a szív húrjait rezgettette meg a gyenge, halk hang is.

Hát mi volt edesebb? talán, a mikor fejedem menyasszonyi koszorúval az Isten szent oltára előtt megremegett kezéd reszkető kezében?

Érzem hullámozó kebeled lázas pihegését, a mint először pihentél meg mellemen és vállamra hajtva fűtös fejedet, forró lehelleted érte arcomat.

Úgy hittem, ez a legédesebb, pedig csak kezdete volt a gyönyör és örömnak, melynek kiapadhatatlan forrása te voltál, te jószág, te megtestesült báj és szerelem!

Ez a mult; egy diszes kert benne pazar sokasággal pompáznak a legédesebb virágok. Szedegettem belőlük, csokorba gyűjtöttem őket.

A rózsza a szépség volt, mely a te orczádon honol, — a vérvörös szegfűt ajakad helyettesítette, — melléje lilomot tettem, mely szívemben terem és egy gyöngyvirágot, melynek ércztisztá csemettyűje a te hangoddal szól.

Illatos volt a csokor, barna hajad bódító illata terjedett róla, harmatcseppektől fénylettek a virágok, a te örömkönnyeid gyöngyei csillogtak rajtuk.

Még egy virágocskára van a csokorban; az út széléről szedtem, a hol mint az ibolya, csendesen, szerényen húzódott meg: a boldogság,

a te birásod, a jelen, a melynek koronája puha duzzadó párnákon, égszínkék menyeges bőlcsőben selyem takaró alatt pihen.

Leeresztett függönyök óvják a nap forró sugarai ellen a bölcsőt, mely mellett néma csendben te ülsz és visszafojtott lélekzettel őrzöd annak az édes álmát.

Ujjad csendet int, tekinteted hallgatást parancsol és én engedelmeskedem, nézem a parányi lényt és benne reád ismerek.

Ugyanaz az arczél, az ifitos orrocska, éppen olyan rezgő szempillák, melyek a mélységes szemeket takarják.

Apró, telt kacsói hadonásznak a levegőben . . . álmodik, mosolyog és álmában játszik.

S a mint nézem, nézem a mosolygást és a szívem eltelik a gyönyörtől, — a mint a szemedben látom a csendes, megelégedett boldogság ragyogását, önkénytelen megnyílik ajakam, hogy elmondjam: ez a legéde . . .

De te nem engedsz beszélni, finom kezéd tenyerével lezárod szólásra kész számat, azután átkarolod fejemet és a mig ígész tekinteted merőn csüng az enyémen, szemeim lecsukódnak, édes ábránd fog el és kéjjel hallgatom, a mint súgva suttogod:

— Pszt, a kis Annuska aluszik — — —

Egy, kettő, három tíz húsz övezd, szorítsd jobban, erősen homlokomat, ... negyven ötven néz bele lelkembe nyolczvan száz olvasd ki belőle, hogy az az elbizakodott reménykedés a legédesebb, mely multat és jelent lát a jövőben!

A kettős mandátumok.

A szabadelvű párt végrehajtó bizottsága tegnap ülést tartott, a mely, úgy halljuk, a kettős mandátumok ügyével is foglalkozott. Hir szerint Lukács László pénzügyminiszter az a brudbányai, Vörös László államtitkár az ó-budai, Latkóczy államtitkár a halasi, Zsilinszky államtitkár az ólyomi és Lánosz Leó a csaizi kerületnek képviselői megbízásáról fog lemondani.

Az új képviselőház.

Korelnöke Madarász József lesz, aki tényleg a legidősebb tagja a háznak. Madarász már az 1892-i országgyűlés kezdetén föl volt szőlítva a korelnöki helynek elfoglalására, de ő akkor lemondott erről a tisztről. Ezuttal, mint képviselői körökben tudni vélik, hajlandó lesz a korelnökségi teendőket végezésére, a mi, tekintettel arra, hogy Madarász József egyik alapos ismerője a házszabályoknak, mindenestre könnyíteni fogja a megalakulással járó formaiságoknak az elintézését.

Temetőink rendezése.

Kánikulában, mikor a törvényhozás szünetel és a ki csak teheti a perzselő meleg elől kellemesebb klímába menekül, szóval mikor a lapoknak nincsen miről írniok, rendesen felfedeznek az újságírók Fiume vidékén egy-egy czápát és hetekig cikkeznek a legkisebb részletig menő pontossággal róla: hogy milyen nagy volt, mint nyelte el a krokodilust, pedig tulajdonképpen se nagy nem volt, sem kicsiny, sem krokodilust nem nyelt el, sem semmit; — az egész csak egy újságíró phantáziájának a szüleménye volt, vagy villágosabban az egész csak laptöltelék volt.

Városunk temetőinek rendezését, a mely mint a Tengerikigyó minduntalan felüti fejét, egyre mindig kísért s a melyről helyi lapjaink egy év óta annyit irtak már, hogy azzal, ha összegyűjtenék tele lenne a »Nagyvárad« nagy képes naptára, ezt is szeretnénk a helybeli lapok által kitalált laptölteléknek minősíteni, ha a dolog nem volna oly fontos és oly kényes természetű mint a minő.

S mi közben a közvélemény organumai egymásután bocsátják világra a megoldásnak mesésnél mesésőbb módzatait s a kérdés felől érdekelt közegek szorongatva várják a megoldás módzatait a közben jó Busch Dávid, mint egy delphibeli Pythia szóltatánul ül hivatalában tervez és erősen hallgat.

Azt hisszük nem lesz felesleges városunk e közérdekű ügyével foglalkozni, hogy így egy porszemmel bár hozzájáruljunk a ma még mindig chaotikus kérdés tisztázásához.

Semmi sem áll tőlünk oly távol, mint hogy a városnak ama jogát, melynél fogva temetőügyét szabadon rendezheti, kétségbevonnánk. A temetők rendezéséről szóló 1876 évi XIV. t. cz. és 1879 XL. t. ezek nem csak megadják erre nézve a városnak a jogot, de sőt azt határozottan előírják.

Azt meg viszont nekünk fogják megengedni, hogy lehetnek olyan esetek midőn a jog merev alkalmazása jogtalanságszámba menne és ilyen esetben kell, hogy a ius strictum helyébe a ius aequum lépjen.

S ilyen eset a fenn forgó is. Joga van a városnak rendezni temetőit ha ezt a jogát kellő körültekintés nélkül

gyakorolja, az érdekelt felekkel szemben a legnagyobb igazságtalanságot követi el.

Igen mi nem habozunk kimondani, hogy a temető kérdésnek a főmérnök által tervbe vett megoldása, mely szerint az összes használatban levő temetők bezárásával katonaváros és újváros számára a Rulikovszky-féle, olaszii számára pedig a nagysírkert jelöltetnék ki temetkezési helyül, igazságtalan lenne Nagyvárad közönsége és főleg a vallások hivatalos közegeivel szemben.

Magában véve teljesen közömbös dolog, hogy valakinek a halottjai a zöldkertben, vagy a Rulikovszky féle temetőben nyugszanak — ej de nem így áll a dolog a valóságban. Mert a családi érdekek sokféle szállagai nem egy családját városunknak egyik vagy másik temetőhöz fűzik s már most ezeket a szállagokat erőszakos kezekkel egyszerre szétépíteni sem nem természetes dolog, sem nem helyes.

De ehhez az ethikai okhoz hozzá lehet venni a financiai okokat is. A temetőknek ily értelemben tervbe vett központosítására újabb terheket ró városunk összes családjaira azon oknál fogva, hogy a temetőhelyek távolságával a temetési költségek is arányosan nőnek. És ez a költség szaporulat jóval nagyobb, mint első tekintetre gondnolnánk, azon egyszerű oknál fogva, mivel helyi érdekű közlekedési eszközeinek nincsenek, sőt városunk szűk utcái következtében a Lóvonat és umnibusz közlekedés még a jövő századnak is csak egyik megvalósítandó eszméje.

De igazságtalan a kontemplált megoldás városunk egyházainak lelkeszeire nézve is; és pedig első sorban a kath. lelkeszekre nézve. Avagy nem méltánytalanság-e azt kívánni attól a kath. lelkesztől, hogy a szőlősi útról, vagy a töltésszélről télvízidején a Rulikovszky temetőbe kísérje elhunyt hívét? Hisz emez az út temetési menetben másfél, sőt kórtórat is igénybe vesz.

De a rendezés kérdésével kapcsolatban kényes természetű dolog, a használaton kívül helyezett temetők vagyoni kérdésének eldöntése is. Most az talán csak még sem helyes megoldása a dolognak, hogy az összes használaton kívül helyezett temetők harmincz év múlva a város tulajdonába menjenek át, mikor egyszer azoknak java része a káptalan püspökség és egyházközségek által a közhasználatra átengedett magán tulajdonok? — hiszen el végre is jogállamban élünk, a hol a tulajdonságnak fent érintett módját nem lehet megengedni.

*

Összegezzük a mondottakat! Nagyvárad városának törvényben megállapított joga van temetőit rendezni. Csak hogy a tervbe vett rendezés azon elvvel fogva »sumum ius summa iniuria« sem nem helyes, sem nem méltányos.

A dolog megoldása három temető felállításával és a vagyoni érdekek méltányosabb rendezésével sokkal igazságosabb, sokkal méltányosabb volna.

Bizvást felis tesszük városunk agilis főmérnökéről, hogy a merev jogmelllett figyelemmel lesz a méltányos jogra is és mielőbb megoldásra vive a dolgot, nein

hagyja továbbra is kinos bizonytalanságban Nvárad városának lakóit.

Mert ez a bizonytalanság sokkal nagyobb, mint a minőre a dolog természeténél tán következnie lehetne.

○

Biharvármegye közügyei.

Járványos betegségek a megyében.

A kellemetlenebb, hűvös, nedves idő dacára a járványos betegségek Biharvármegye területén az utóbbi két hét alatt elég ritkán fordultak elő. Különösen a gyermekek réme: a ronszoló toroklob alig néhány újabb betegedést okozott s a félhónap alatt egy gyermeket sem ölt meg.

Dr. Popovits György megyei főorvos betérjlesztett kimutatása szerint november hó 1-től 15-ikéig a következő járvány esetek fordultak elő Biharvármegyében:

A kanyaró egy új esettel sem szerepel a megyében. Októberben maradt 3 beteg Sarkadon, akik meggyógyultak.

A vörheny: Berettyó-Ujfaluban 1 régi, Székelyhidon 4 régi, 2 új esettel (3 halálozással); Micskén a 2 új beteg közül 1 meghalt; Albison 22 új eset volt, meghalt 10, Sarkadon októbertől maradt 3 beteg.

A hasi hágy máz: Telkesden októbertől maradt 2 beteg, Biharon fellépett 4 új esettel, Esztárban októbertől maradt 1 beteg.

A ronszoló toroklob: Konyáron októbertől volt 5 beteg, Berettyó-Ujfaluban 1, Esztárban 4, Hegyköz-Kovácsiban 2; új megbetegedés a félhónap alatt csak Derecskén fordult elő 1 esetben.

A hókhurut egyedül Varosány községben lépett fel és pedig erősebb mérvben. Októbertől maradt 27 beteg, november első felében 3 újabb megbetegedés fordult elő. Meghalt 4 beteg.

A kiállítási kitüntetések.

Vaskos melléklete volt vasárnap a »Budapesti Közlöny«-nek. Egy nagy, 41 negyedréti ivre terjedő füzet ez, mely a kiállítás összes kitüntetésait tartalmazza.

Ez a nagy munkálat is igazolja némiképpen, hogy mért késtek el a kitüntetések közzétételével; mert hiszen maga a sajtó alá rendezés is három heti nehéz munkát képezett. Van ugyanis a füzetben felsorolva az időleges kiállításokkal együtt:

Diszoklevél	147
Állami arany érem	102
Állami ezüst érem	200
Millenniumi nagy érem	1234
Kiállítási érem	2914
Elismerő oklevél	3852
Közreműködő érem	2243

Tehát az összes 26.000 kiállító közül (a közreműködők érmeit nem számítva) 8349 kapott kitüntetést, azaz a kiállítóknak 33 százaléka. Ezeknek egyszerű felsorolása a kitüntetés okait mutató jelzőkkel együtt negyvenegy ivre terjedő vaskos kötetet képez.

A bennünket közelebből érdeklő következő kiállítók nyertek kitüntetések:

Arany állami érmet.

Szabó Lajos és társai. Nagy-Léta.

Versenyen kívül:

Egyesült magyarhoni üveggyárak r. t. Jury tag.

Diszoklevelet:

A magyar szesziparosok együttes kiállításában.

Berger Dániel,
Léderer és Kálmán szeszgyár részv. társ.
Löblé Henrik,
Moskovits Mór. A szesz ipar fejlesztése terén szerzett országos érdeméért.

Millenniumi nagy érmet:

Zichy Ferencz gróf Pocsaj. Okszerű dohány-termelésért.

Wenkheim gróf testvérek Vésztő. Nagybani termelés versenyképességért.

Gallacz János, kir. és műszaki tanácsos, a földmívelési miniszteriumban. Az ármentesítés terén kifejtett kiváló közhasznú működésért.

Ujváry Ödön, B.-Diószeg kitűnően kezelt boráért.

Bihar-Szilágyi kőolaj társulat. Verseny és hitelképességért.

Kiállítási érmet:

Nagyvárad lat. szert. *püspökség*.

Nagyvárad *Orsolya szüzek zárdája*.

Nagyvárad város *közönsége*.

Puky Józsefné szül. Dapsay Aranka.

Berettyó ármentesítő és szabályozó társulat.

Sebes-Körös ármentesítő társulat. Az ármentesítés terén kifejtett közhasznú működésért.

Herczeg Vincze asztalos Nagyvárad, szép és jó munkáért.

Rosenthal és Ehrlich rézöntő Nagyvárad, jó munkáért, versenyképesség és kivitel képességért.

Gilye Demeter és fia Nagyvárad, jó munkáért.

Bencze Antal és fia, jó munkáért.

Nagy Gábor pálinkafőző Nagy-Kágya, jó minőségért.

Ferenczy Ilona Nagyvárad, selyem festés, jó izlésért.

Széles Lajos timár Nagyvárad, haladás és jó munkáért.

Balogh Mihály szűrszabó Nagyvárad, kitűnő munka, jó izlésért.

Stern Ignác szabó Nagyvárad, jó és szép munkáért.

Fekete Sándor fényképész Nagyvárad, jó munkáért.

Schmiedt Gyula könyvkötő Nagyvárad, jó munkáért.

Hazai aszfalt ipar r. t., nagybani termelés; verseny- és hitelképesség.

Kovács Gábor hentes Nagy-Szalonta, jó minőségért.

Janky és Rimanóczy cognac-gyár Nagyvárad, kitűnő minőségért.

Farkas József várad-velencei műkertészeti telep tulajdonosa, kitűnő termelés és versenyképességért.

Nagyvárad r. t. város, a közegészségügy terén jelentékeny haladásért.

Szt-László fürdő, I. sz. püspökség, haladásért.

Brüll Ármán Hosszu-Pályi, Okszerű dohánytermelésért.

Mihalovits Istvánné Torda, okszerű dohány-termelésért.

Kis-Sebesi gránit-kőbánya r.-társ., versenyképességért.

Községi tanoncziskola Nagyvárad, eredményes oktatásért.

Potássy János tanár, Nagyvárad, jó munkáért.

Róm. kath. tanítónőképző-intézet Nagyvárad, művészi kivitelű kézimunkáért.

Elismerő oklevelet:

Janky Antal, jól kezelt boráért.

Öv. Giraud Ottóné, jól kezelt boráért.

Fekete-Körösi ármentesítő társulat Nagy-Szalonta. Az ármentesítés terén kifejtett közhasznú működésért.

Daday József lakatos és toronyórás, N.-Várad, jó munkáért.

Bodánszky Lipót kocsigyáros Nagyvárad, jó munkáért.

Klell Béla rézöntő Nagyvárad, jó munkáért.

Óváry Lajos kályhás Nagyvárad, jó munkáért.

Bán Kálmán asztalos Élesd, jó munkáért.

Barza József kárpitos Nagyvárad, jó munkáért.

Krisztik Károly asztalos Derecske, jó munkáért.

Pázmán Dániel asztalos Nagyvárad, jó munkáért.

Markely János (Lojanek czég), fényképész, Nagyvárad.

Pontelly Károly szalámi gyáros, Nagyvárad.

Ritter Fülöp fia, esztorgályos. Mező-Telegd.

Rév község, jó munkáért.

Tanka Sándor szalma-kalap készítő, Henczida, jó és szép munka.

Biharmegyei gazdasági egyesület, közhasznú működésért.

Biharmegyei népnevelési egyesület.

Lat. szert. papnevelő-intézet, Nagyvárad, haladásért.

Palotay László apát-kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő, szorgalmáért.

Czövek János fazekas, Nagyváradon, jó munkáért.

Kássy János kötélverő Nagyvárad, jó munkáért.

Sinka László pokrócz szövő Nagyvárad, jó munkáért.

Dávid Géza Endrőd, szép munkáért.

Eszenyi János cipész B.-Ujfalu, jó és szép munkáért.

Gurka László cipész Tenke, jó munkáért.

Láhdán Gábor cipő felsőrész készítő Érmihályfalva, helyes rajzokért.

Svéd Lőrincz szabó B.-Ujfalu, szorgalmas munkáért.

Közreműködők érmét:

Dr. Czobor Béla magy. tud. akadémia tagja, a történelmi főcsoport előadója.

Szűcs Izso iparos-tanonczisk. rajztanár, helyes irányú vezetésért.

Balassa István viczellér-képezdei igazgató Ér-Diószeg, sikeres közreműködésért.

Elismerő oklevél.

Élesdi ev. ref. templom.

Érmihályfalvai ev. ref. egyház.

Az időleges kiállítások

közül a kertészeti kiállításon

Farkas József nagyváradai műkertész a nagyban való termelés és versenyképességért *millenniumi nagy érmet*;

Jellinek Ferencz nagyváradai műkertész, szép cecásokért és catániáért, *kiállítási érmet*; és

N. Justh Sándor Nagyvárad, jó szőlőtermelésért *kiállítási érmet* nyert.

*

A miniszterelnök a honalapítás ezeréves fordulójának emlékére, régi mintára, 100 darab száz korona értékű arany emlékpénzt veretett, a melyeket ő Felségének, a király asszonynak, József főhercegnek ajánlott fel.

A többi kapták a herceggprimás, a miniszterek, a magyar udvartartás méltóságai; a korona ünnepélyes kivételénél működött személyiségek, a hódoló felvonulás zászlóvivői, tudományos egyletek stb.

UJDONSÁGOK.**TÁJÉKOZTATÓ.**

November 18. a nagyvárad hegyi község választmányi ülése délután 4 órakor.

19. A biharm. nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az „Erzsébet-táncszertély”.

22. Szűts Izso és dr. Sarkadi Lajos felolvasásai az iparos segédek továbbképző tanfolyamán.

29. Dr. Szombathy István felolvasása az iparos segédek szaktanfolyamán.

*** Az „Erzsébet” árvaház megnyitása.**

A biharmegyei Nőegylet elnöksége és választmánya tegnap értekezletet tartott, a melyen megállapították az árvaház felszentelésének és megnyitásának egyes, hátralevő mozzanatát. Az ünnepség a már közölt program szerint fog lefolyni. Reggel fél 9 órakor felszentelik az árvaházat s 10 órakor hálaadó istentisztelet Erzsébet királyasszonynak, az árvaház fővédnökének névünnepe alkalmából, azután 11 órakor lesz a megnyitási ünnepély. A nőegylet elnök-

sége felkéri az egylet összes választmányi tagjait, hogy a hálaadó istentisztelet minél teljesebb számmal megjelenni sziveskedjenek. Felhívja egyúttal mindazokat, a kik a nőegylet árvaházában nyerték neveltetésüket, hogy csütörtökön délelőtt fél 10 órakor az árvaházban jelenjenek meg.

* **Kitüntetés.** Király ő Felsége Horovitz Lipót festőművésznek, a művészet terén szerzett érdemei elismerésül a III. oszt. vas-koronarendet adományozta.

* **A millenniumi kitüntetések.** November végén fejezik be a millenniumi kitüntetések sorozatát. Ama kiállítók közül, a kik még eddig királyi kitüntetésben nem részesültek — mint a „Hircsarnok” értesül — még mintegy százan kapnak kitüntetést.

* **A király elismerése.** Ő Felsége Barkass Gyéza miniszteri tanácsosi címmel és jeleggel felruházott osztálytanácsosnak, a honalapítás emlékére tartott országos ünnepélyek rendezése körül kifejtett buzgó és sikeres működésért, elismerését nyilvánította.

* **Új földesurak.** A Borro, Krasznibrod, Nyágó, Havaj és Sztropkó-Polena községek határaiból álló Wohlmann-féle uradalom e napokban gazdát cserélt, megvette ugyanis az őt község határára kiterjedő uradalmat a Reuss uralkodó hercegi család idősebb ágától származó XII. Henrik porosz herceg Greiszból (Poroszország) 410.000 forintért. — Az ugynevezett sztaksini uradalom hasonlóképpen e napokban ment át Kritovszky Konstantintól Hünkél porosz gróf birtokába 1.200.000 forint készpénzért. — Nyitramegyében pedig néhai Bethlen Gergely gróf kis-aranyosi birtokát vette meg 150.000 forintért Lindelhoff Henrik báró.

* **A r. kath. tanítónő-képezde kitüntetése.** Annak idején általános érdeklődést és bámulatot keltett a nagyvárad Orsolya-zárda tanítónő-képezdjében készült remek kézimunka, a mely a Kunz czég kirakatában volt közszemlére kitéve, míg fel nem szállították az ezredéves kiállításra. A nagyvárad I. sz. püspökség alá tartozó vármegyék az ország és a bibornok remek himzésű czimereit ábrázolta a nagy munka, mely a kiállításon is elismerést és kitüntetést szerzett a tanítónő-képezdének. A remek munkát a zárda főnöknője felajánlotta az egyházmegye bikornok, püspökének, aki azt kegyesen elfogadta.

* **Személyi hír.** Ifj. Rimler Károly, Nagyvárad város főkapitánya tegnap 14 napi szabadságra ment s a kapitányi hivatal vezetését ez időre Gerő Ármán rendőr alkapitány vette át.

* **A miniszter köszönete.** A temesvári első takarékpénztár 50 éves jubileumi ünnepén 50.000 frtot ajánlott fel egy Temesvárott létesítendő felső kereskedelmi iskola alapítására. A kultuszminiszter őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította a takarékpénztárnak.

* **Lehel kürtje.** A századok legutóbbi számában figyelemre méltó értekezés jelent meg Lehel kürtjéről, helyreigazításul a „Magyar hadtörténelmi emlékek az ezredéves országos kiállításán” című diszkrét téves adataival szemben: A híres jászkuert a XVII-ik században a fejedelmi Rákóczy-ház munkácsi kincstárába került; Thököly Imre vitette-e oda megmentés, biztosabb megőrzés céljából a megelőző viszontagságos években? vagy még korábban, talán a Rákóczy Györgyök, vagy Rákóczy Zsigmond még mint egri főkapitány révén, avagy a Báthoryak. Dobók kincseivel került oda? homály fedí; de annyi bizonyos, hogy az 1685—88-ik ostrom idejében már Munkács kővárában vala ez az ereklye és mikor a vár 1685. január 27-ikén Caraffának kaput tárt, Munkács hőselektől urasszonya Zrinyi Ilona, ezen év márczius havában a Rákóczy árvák tömérdek kincseivel együtt ezt is Bécsbe vitette. Itt készülének aztán el ápril elején e

drága értékek és ereklyék lajstroma s becslései, az árvák édes anyjának, gyámjuknak Kollonich kardinálisnak, bizalmi emberüknek Kollonich István országbírónak, Rákóczy János hercegisasszonynak s a cs. k. udv. főhaditanács Melmeke nevű biztosának jelenlétében, két szakértő bécsi becsőmester által.

A kürt értékét a bécsi becsőmesterek, kik nyilván csak az elefántcsont értékét vették, 18 rhénus forintba becsülték.

Hogy pedig ez a Rákóczy-kinestárbeli „Lehel kürtje” a jészberényivel azonos, kétségbe alig vonható. Sőt, igen valószínű, hogy Kollonich kardinális ajándékozta azt vissza a tulajdonjogukat igazoló jászoknak, a kiket éppen ő vetett zálogba a német lovagrendnek némi vigasztalásul. Avagy, ha nem a hirhadt biboros, akkor maga II. Rákóczy Ferencz fejedelem volt későbbben a visszaajándékozó, elismerésének jelül, a jászok és kunoknak hozzá való hűséges ragaszkodásáért, szabadságharcának kezdetétől fogva.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett kísérték tegnap délután örök nyugalomra Moldován Gergelyné született Sztarill Juliát rét-utcai lakásáról. A gyászszertartást Dencs János esperes tartotta segédlettel. A fényes temetés rendezése pedig Germán Károly keresztény temetkezésiigyletét dicséri.

* **A csodafényképek tökéletesítése.** Nagy feltűnést keltettek annak idején a csodafényképek, a melyeket Röntgen az ugynevezett X-sugarakkal állított elő és méltán, mert szinte hihetetlen volt, miként lehet az élő ember csontvázát lefényképezni. Ma már köztudomású ez a felfedezés és nagy jelentőségét főleg orvos-buvárok használják fel, a kik azon fáradoznak, hogy tökéletesítsék Lénárd-Röntgen felfedezéseit. Remy és Centremoulin, a párisi Akadémia des sciences november havi ülésén bámulatosan éles fényképeket mutattak be, a melyeken a kéz csontjain kívül valamennyi ér is meglátszik. Tanulmányozni sikerül az előadók módszerével az előbrények vérkeringését, a csontosodás haladását s a fogak fejlődését. Egy charlottenburgi tanárnak olyan erős hatású Röntgen-féle sugarakat sikerült felidéznie, a melyek két és fél milliméter vastag cinkpléhen és vaslemezen áthatolnak. A sugarak oly intenzívek, hogy áthatolnak Buka tanár laboratóriumában 2 centiméter vastag asztalmezezen az asztal alatt álló cinkszekrénykén, a melyben egy csomagban hat fényérző lemez feküdt és valamennyi hat lemezen élesen megjelent a cinkszekrényke fedelén levő fogantyú. Buka tanár megkísérelte a nagyobb távolságból való fotografálását is, két méter távolságból az írottat olyan élesen tudta lefotografálni, hogy a tollba préselt betűk is megjelentek a képen. Így sikerül a betegek távolabb is elhelyezett kísérleti csövel lefényképezni belső szervezettiket. John Macintyre glasgowi orvosnak sikerült szintugy növelni a Röntgen-sugarak intenzitását, úgy, hogy ő a kézből lefényképezheti a lágyrészeket vagy a csontokat. Fluoreszkáló ernyőt használ kísérleteihez, a melyen élesen kivehető a szív és mellhártya mozgásai.

* **Eljegyzés.** Krausz Béni helybeli fiatal kereskedő a napokban tartotta eljegyzését özv. Guttman Henrikné leányával Esztivel.

* **Igaznak halni kell!** Makoról írja levelezőnk: Igaz Péter jómódban élt valamikor, a mikor még a föld is jobban fizetett, meg a cigány is olcsóbban huzta. Végül is elszegényedett. Ez, meg az a körülmény, hogy családja is nagyon rossz szemmel nézte, a halál elkésztette őt, úgy, hogy megrögzött agyában a gondolat, a mit hangoztatt is:

— Igaznak halni kell!

Tegnap felment az atyja házána a padlására, s ott felakasztotta magát.

* **Tragédia a koporsónál.** Megrendítő eset történt Veszprémben Tallián Lázár pharosi választott püspök ravatalánál. A koporsó körül álló gyászolók közt volt Huber Károly nyugalmazott tanító is, a ki az elhunyt püspöknek régi hűséges embere, bizalmas barátja volt. Az öreg tanító némán, könytelen szemekkel állt a koporsónál, senki sem vehette észre rajta a megindulást. Mikor aztán felemelték a koporsót, hogy levigyék az udvarra, Huber

hang nélkül a szívéhez kapott és összerogyott a koporsó mellett. Eszméletlenül vitték le és kocsin szállították haza; szélhűdés érte, mely megbénította balfelét és elrabolta beszélő képességét. A gyászoló közönséget mélyen megindította a szegény tanító tragédiája.

* Biztatás.

Az ör: (felvont puskával): Halt! Ki vagy?

Egy öreg parasztasszony (háti kosarat cipelve): Ne féljen semmit, öcsém — nem bántom én!

* **Repülő hírek.** F. hó 19-én csütörtökön, érdekes kísérlet lesz a budapesti kir. József műegyetemen. E napon fogja Rihász Sándor bemutatni az általa feltalált repülő kereket. Mindig bizalmatlankodva, de reménykedve is fogadja mindenki a kísérleteket, mik a repülés problémájának megfejtését célozzák s ezek egyike lesz e kísérlet. Tudvalevő dolog, hogy a repülés problémája idáig azon tört meg, hogy csekély súly géppel nem tudtak kellő erőt kifejteni; — Tervben is egy lőerővel csak 8 kgmot véltek a levegőbe emelhetőnek. Rihász állítólag egy elmés szerkezettel a fentemlített súly 11-szeresét képes egy lőerővel lebegővé tenni. A feltaláló most állítja össze gépét általános és érthető érdeklődés mellett.

* **Uzsalác nem halt meg.** A minap jelentették, hogy a fumei botrányokból ismeretes Uzsalác kapitány Bilekben meghalt. Mint Győr-ből írják a Bilekben elhalt Uzsalác 19. gyalogezredbeli kapitány nem azonos a fumei Uzsaláccsal. A hirtelen elhalt kapitány Győr-ből ment Bilekbe, mint főhadnagy, éveken át volt Győrött, a hol általánosan kedvelték. A múlt hónap végén Budapesten volt kiállítási szabadságon s halála előtt néhány nappal érkezett vissza állomás helyére, Bilekbe. A fumei Uzsalác sohasem volt a győri háziezred tisztikarának kötelékében.

* **Villanyvilágítás Nagyváradon.** A villamos részvénytársaság budapesti képviselője: Gruber Géza kérvénnyel kereste meg Nagyvárad város polgármesterét s kijelenti, hogy értesült róla, miszerint Nagyvárad városa elhatározta a villany berendezés létesítését. Kéri, hogy a feltételekről értesítsék, mert pályázni akar ő is. — Bizony az illető rosszul van értesítve, mert Nagyváradon még semmi határozatot nem hoztak a villany berendezésére nézve, csupán a közvilágítás javításáról tartott értekezleten merült fel az eszme, hogy jó lenne a város külső körzetét villany fényvel világítani.

* **Tragédia az ujhidon.** Idegizgató tragédia játszódott le tegnap délután a Ferencz József-hidon, a mely eszébe juttatja az embernek Arany János megható költeményét, a „Hidavatás”-t. Hat óra tájban az új hid karfájáról egy öreg, ősz ember akart a Dunába ugrani. Schvendenwein Károly hidvámos volt az életűnt, a ki éppen az utolsó pillanatban kabátjánál fogva ragadt meg az ott állomásozó 1658. számú rendőr s így visszatartotta szándékától. A jelenetnek többen voltak szemtanúi, köztük Korsinek József gyári mérnök és fiatal felesége. Az ifjú urnő, mikor megpillantotta a karfán az utolsó ugrásra kész, szén álló, dult arcú öreg embert, rémes sikoltásban tört ki s a következő pillanatban hatalmas vérsugár tört elő száján: az izgatottságtól egy belső véredénye megszakadt. Az összegyűlt közönség egy része a rendőrrel birkózó öngyilkos felé sietett, másik része pedig a kinek férje a összeesett fiatal asszonyhoz, a kinek férje a kétségbeesetten kiáltozott segítségért. Segítség azonban már nem volt. A szerencsétlen urnő szájából egyfolytában patakzott a vér s néhány perc alatt férje karjaiban meghalt. A rendőrség azután egyszerre szálította el a hidról: a makacs öngyilkos jelöltet s ki minden áron meg akart halni, de életben maradt és a még kevéssel azelőtt életvidoran sétáló fiatal asszony holttestét. Az előbbi rokonaihoz elvitték, a holttest pedig a morgóbe szállították.

* **A baptisták kérelme.** Biharmegye községekben a baptista felekezet minderősebben terjed s különösen az ev. ref. felekezet tagjai közül hódítja híveit. Gyántán is népes az „igazhivők” tábora. Az ev. ref. felekezet elhatározta, hogy megrongált templomukat részben ujra építteti és kijavíttatja. Az így előálló

2500—3000 frt költséget kivetették a felekezethez tartozó hívekre és pedig azokra is, akik már nem számítják magokat a reformátusokhoz, hanem baptisták, Szabó Pál, Ábrahám János és Farkas János a többi baptisták nevében is folyamodtak a vallásügyi miniszterhez, hogy mentse fel őket az ev. ref. templom építési és javítási munkálatának költsége alól, mivel már kiléptek a ref. felekezetből. Különben is a törvényben csak annyi van kimondva, hogy öt évig tartoznak az egyházi adót fizetni, de a templomépítés költségeit nem kötelesek viselni. A miniszter leiratában értesíti Szabót és társait, hogy kérelmüket figyelembe nem vehette, mivel őket nem tekintti az ev. ref. felekezetből kilépettnek, annál inkább sem, mivel kilépésüket nem jelentették be szabályszerűen. Az ev. ref. zsinat rendelkezéseihez képest a kilépésüket bejelentettek az 5 éven belül kötelesek a templom-építés és javítás költségeit is viselni.

* Ez dönt.

I. baka. Házassági hirdetésemre tizenhét szakcsnő felelt.

II. baka. Melyiket választod?

I. baka. Ez itt... Levelében a legtöbb zsirfolt van.

* **A nagyváradi „Franczia Cognacgyár” (Janky József és Rimanóczy Kálmán belfogók) kitüntetése.** A helyi gyárpárt fényes kitüntetés érte a millenniumi kiállításon. A mi cognacgyárunk az egész csoportban — eltekintve a versenyen kívüli Schloesser Germain cégtől — egyedül áll gyártmányával, mint kitűnő minőséggel. Az összes többi gyárak, csak jó árut gyártanak. Bizonyosság ez, hogy jogosult volt az ország bizalma.

* **A piaci csendéletből.** Soha több dolga nem akat a rendőrségnek verekedőkkel és tolvajokkal mint tegnap. Egyik a másiknak adta át a kilincset, a rendőrbiztosok bosszantására. Valamennyi rémes eset mind a piacon játszódott le, minek egyrészt a hetivásár volt az oka. Egyik az oldalát fájlatja, a másodiknak a feje vérzett, háta fájt, a harmadiknak meg akkora barázda volt a képére szántva, mint a „Csörsz árka”. Hogy a piaci összhangból semmire hiányozzék, egy csapat kofa is taktusra zokogta, hogy a ru-ru-ruccám a csi-csir-kém. A rendőrségnél aztán megvigasztalta őket, hogy majd kézre kerülnek a csirke és rucza tolvajok. A verekedők java részét, lezárták.

* **Czirkusz Volpi társulatával** már tegnap megérkezett s az előadásokat csütörtökön este fél 8 órakor a nagy piactéri jól épített és fűtött lovardában megkezdte.

Nagyváradi tolvaj-banda.

— Saját tudósítónktól. —

— november 17.

A nagyváradi rendőrséghez az utóbbi időkben, tömegesen érkeztek be panaszok, kisebb nagyobb lopásokról, anélkül, hogy a tetteseknek nyomára jöttek volna.

Alapos vizsgálat tárgyává tették az ügyet, még pedig nem eredménytelenül, amennyiben tegnap már négy tettes állt a rendőrség előtt s ezek vallomásából gyanítható, hogy a rendőrségnek egy egész banda kézrekerítésével lesz dolga.

Az eset részletei a következők:

Egy rovott életű embernél — ki már lopásáért több ízben volt büntetve s ki Kulcsár Mihály (valódi nevén Jármin Mihály) néven csalja a közönséget, — a vizsgálat alkalmával több gyanús dolgot találtak. A rendőrség Kelemen Ágnessel együtt, kivel hitetlenül élt, letartóztatta.

A házmozgás alkalmával, a letartóztatott lakásán temérdek gyanús holmit talált, Földy Soma rendőr őrmester. Többek közt: néhány bűdön libazsirt, ablakramákat, „E. F.” monogramu törülközőket, zsebkendőket, továbbá vasedényeket stb.

Az egyes károsultak gyanuja alapján, házmozgást tartottak, az elfogott testvére: Jár-

min Póli lakásán is, ki egy Jankovits István nevű szatlerrel él hitetlenül.

Itt is jó eredménnyel jártak el, amennyiben kislát, hogy a gyanu alapos. Ezt meg erősítették az itt talált vascsövek, kosarak, cipők stb. mikről azonban a gyanúsított mit sem akar tudni. Daczára tagadásának őt is letartóztatták és bekísérték a rendőrség börtönébe.

Itt Kolmann Adolf rendőrbiztos hallgatta ki őket tegnap délután. A főczinkos Jármin Mihály, Jármin Pólinnal együtt kitaróan tagad, Kelemen Ágnes azonban a saját maga tisztázására bevallotta, hogy férje tényleg csatangol éjjelenként és hordott haza mindig valamit, de ő nem tudta, hogy lopni jár.

Eddig tíz károsult jelentkezett, de a házmozgások alkalmával megtalált tárgyak nagy része nem a jelentkezőké.

A vizsgálatot folytatják s valószínű, hogy többen bele fognak a csávába kerülni, amennyiben a kihallgatások alatt a letartóztatottak által emlegetettek nagy részét is gyanuba fogták.

A vizsgálat ezekre is kiterjeszkedett mint a rendőrség is hiszi, valószínű, hogy egy egész tolvaj banda kerül kézre.

A lopott tárgyak nagy részét Kelemen Ágnes már értékesítette a zsidóvásáron. Be is ismerte, bár azt állítja, hogy mit sem tudott azok származásáról.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabály. A gyulai »Erkel Ferencz« dalkör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Egy művész hangversenye. Arányi Frigyes nagyváradi születésű, jelenleg Kölnben tartózkodó hegedű művész a jövő hóban meg látogatja Nagyváradot s december hó 12-én nagyobb szabású hangversenyt rendez a Fekete Sasban. Az eddigi megállapodások szerint december hó 12-ikére tűzték ki a hegedű verseny idejét. Arányi egyike a Németországban jelenleg élő hegedű-virtuozok legkiválóbbjainak. Egy művész társasággal jön Magyarországra s december 11-én Budapesten fog hangversenyezni.

Dalestély. November hó 25-én érdekes hangversenyben lesz alkalmunk közönségünknek hallani Miss Mary Forrest bájos amerikai dalénekesnőt, aki e hó 20-án Budapesten nagy tetszés mellett mutatta be művészetét a főváros közönségének.

SPORT.

Nagy vadászat Szalárdon. Tóth Mihály szalárdi birtokos, vasárnap és hétfőn nagy vadászatot rendezett. Kint voltak: Bige Gyula, Káli Nagy Endre, Korda Andor, Weisersütz János főszolgabíró, továbbá Szalárd község és környéke intelligenciájának javarésze. A két napig tartó vadászat kitűnő eredménnyel végződött, különösen a nyulak tekintetében. Terítékre került egy hatalmas vaddisznó is. Este aztán vig mulatozással töltötték az időt. A vadász társaság egy része Weisersütz János főszolgabírónál, a másik nagyobb része pedig Tóth Mihálynál volt elszálászva.

Medve vadászat Vaskóhn. Az erdő védek már korábban jelentették, hogy a Vaskóhn mellett levő erdőségekből medvék tanyáznak, amelyek valószínűleg a havasokról húzódtak ide. A

1. sz. püspökségi uradalom jószágkormányzója: Schleich Nándor e jelentések folytán nagy medve vadászatot rendez ma, november 18-án és holnap. Az érdekes vadászat Nagyvárad és Biharmegye legjelesebb vadászai közül többen vesznek részt. Szunyogh Péter alispán, Beöthy Aldsi stb. már tegnap kiutaztak Vaskóhra; Beöthy László főispán pedig a ma hajnali vónattal megyen ki a nagy vadászat színhelyére.

MULATSÁG.

A fodrászok kotillion-estélye. A borbély és fodrász segédek egy része a »Fekete Sas« nagytermében a Neufeld-féle táncintézetben a megkezdett kolonok 3-ik estélyét folyó hó 22-én vasárnap kotillionnal egybekötve rendezi. Kezdeté este 8 órakor, vége 1 órakor. Tagsági díj, mint rendesen: Uraknak 50 kr. Hölgyeknek 30 kr. A többi kolonok mindég vasárnap lesznek megtartva, mely körülményt a szombaton megjelenő helybeli lapok közölni fogják. A zenét Dula Miklós adja.

Igazságszolgáltatás.

Antiszemita sajtópör.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 17.

A »Magyar Állam« hasábjain néhány hónapja »Schelpészach«, Antisemitizmus« és »Uj honfoglalás« címek alatt három cikk látott napvilágot, amelyekben Hoska Kálmán festőnővendék a Fusz János zeliczi plébános ellen megtartott sajtótárgyalás ötletéből a zsidókat mint a keresztény társadalom ellenségeit tünteti fel. Azt mondja, hogy lassu öngyilkosságot követ el a nemzet, ha a zsidóságot és a liberalizmust tovább is megtűri, mert »rituális gyilkosság van, rituális gyilkos nincs«.

És a rituális gyilkosságot tanító talmud privilégiummal bír. Szent István országában. Fedig a vád ugy kisséri a zsidóságot, mint az árnyék stb. A főügyesség hítfelkezeset elleni izgatás miatt sajtóperbe fogta Koskát, a kit a sajtóbíróság el is ítelt két havi államfogházra és 20 forint pénzbüntetésre. A kir Kuria sajtótanácsa ma délelőtt foglalkozott az ez ügyben elterjesztette semmiségi panasszal és azt Székely Ferencz dr. előadása alapján elvetette.

A berettyó-szent-mártoni gyilkosság ügyében a kir. kuria is meghozta az ítéletet, mit tegnap hirdettek ki a vádlott Dancsházy László előtt. E bíróság ítélete is egybehangzó a kir. tábla és kir. törvényszék ítéletével, amennyiben vádlottat a vád alól felmentette és a költségek megtérítésében a kincstárt elmarasztalta.

A gondatlanság áldozata. Ilucz a Stefánának négy gyermeke volt. Ez év január hó 2-án, miután tüzet rakott, elment a boltba sóért. Kis gyermekét egy 12 éves leánya gondozására bízta. Mire a boltból vissza jött, gyermekét összeégve találta. Ugyanis a tűz mellé állt a kis gyermek és a kicsapó láng a ruhájába kapott. Összeégve szállították be a biharmegyei kórházba, hol rövid idő múlva meghalt. A vádhatóság gondatlanságból okozott ember ölésével vádolta Ilucz a Stefánát. Tegnap tartotta meg a nagyváradi kir. törvényszék ez ügyben a végtárgyalást, melynek határozataként Hucz a Stefánát a vád alól felmentette.

A mai végtárgyalás. A nagyváradi kir. törvényszék előtt ma fogják tárgyalni a belényesi megvesztegetett finánczok ügyét. A tárgyalásra körülbelül 120 tanu van beidézve s valószínűleg több napig el fog húzódni. Elnök: Millye Gyula. Birák: Gram és Fassie Jegyző: Marossy Endre. A vádhatóságot Bohm Jenő fogja képviselni.

REGENY-CSARNOK.

Zsebel ki felebarátodat.

REGENY.

Irta: GÉRARDE D.

40

— S csak nagy ritkán engedte meg a nagynéni, hogy tánczoljak — panaszkodott tovább Xénia; nyilvános bálba szintén nem mehettem. Reményilem, ma este fogunk egy kissé táncolni.

— Reményilem, velem monda — Kázmér egyre jobban elmélázva.

— Mazurt?

— Igen, mazurt, négyest, valczert, polkát, a mi csak van.

Xénia kissé tovább csúszott az ülésen mellette s kezdő pillantással végig nézve őt, gyorsan oldalt fordította arcát. Talán mégis Krakóba megyek — susogá, — azt kívánja a nagynéni, hogy a farsang utolsó hetét töltsen nála.

— Ne menjen — kérte Kázmár meggon-

dolatlanul.

— Miért ne? Krakóba?

— Mert nem tudnám elviselni; — kezdte Kázmér s megállott. Érezte, hogy azon leányok közt, kiket látott, egyedül Xéniát ohajtana feleségül; de ezzel nem ijesztette meg őt, nehogy egy elsielt vallomással mindent elrontson.

Mit mondjon? Vajjon jó lesz-e másról kezdeni el társalogni? Egész váratlanul ez meg is történt.

A két agár — elfeledve — nyugodtan volt mindeddig a takaró alatt; éppen a hogy legközelebbi szaván tűnődött, mozgást érzett a lábánál. Az egyik agár lerázta a takarót s kiugra az orrát.

— Mi lelt kozák? róka van a közelben? kérdezte Kázmér.

Merev szemmel s kinyújtott nyakkal ült kozák a szánban s a midőn Kázmér szólt hozzá elkezdett vinnyogni s reszketni.

— Hajrá kozák, hol a róka? — kérdezte a fiatal ember s biztatón megismogatta a kutya fejét a másiktól is lehuzta a takarót. De egyik sem volt hajlandó leugrani a szánkáról, hanem félve bujtak össze.

Valami harmincz lépésre a szán előtt befagyott patak vágta ketté az utat, melyen faragatlan fából készült hid állott. Ennek közepén ült egy nagy lompos szürke állat mozdulatlan.

— Ez a legfurcsább kutya melyet életemben láttam — monda Kázmér. — Látja, Xénia kisasszony?

— Nem kutya az hanem róka; ugyanaz, mely az ablakomon szobámba leskelődött; ismerem széles, fehér melléről.

— Lehet; kozák, Vanda, rajta, hé, hajtsd a lovakat, mindjárt a sarkába leszünk — kiáltott Kázmér. Alig hogy kimondotta, a lovak a hidhoz érve kezdtek ágaskodni.

— Farkas, farkas, — kiáltott rémulve a kocsis s ostromozva keményen az ágaskodó lovakat. — Farkas meneküljünk.

— Farkas! — ismételte Kázmér hihetetlenül.

— Farkas! — Xénia halálsápadt lett s rettegve kapaszkodott kísérője karjába. — Ment-sen meg! Meneküljünk! Darabokra tép mindnyájunkat! —

— Nem szabad a farkasnak önt bántani — válaszolt Kázmér izgatottan.

— Látja közben vagyok a farkas és Ön közt. Maradjon nyugodtan, ne sirjon; egyetlen farkas még nem okoz bennünk kárt.

Közvetlen a farkas előtt voltak; az még mindig nehézkes helyzetében maradt mozdulatlan s lehajtott fővel. Tágra nyílt sárga szemekkel bután bámult maga elé. A megijedt lovak pedig kirugtak mindenfelé.

— Lőjön, Uram! kiáltott a kocsis.

— Ne, ne lőjön — zokogott Xénia arcát eltakarva.

— Hogy lőjek? Kérem engedjen csak el!

— Maradjon itt, ne szálljon ki, — esedezett Xénia, — megsebesül, elvesz.

— Nem az nem fog megtörténi; nem tudja mily erős vagyok — monda Kázmér. — Megölöm a farkast, csak egy bot kell. Ah, az

ostor! — Üres kezével megragadta az ostort s a mennyire lehet, a szánkóból kihajolva, a nyelével ütött egyet, de elhibázta a célt; megfordítva az ostort teljes erejéből a vadállat felé vágott. Most eltalálta a farkast, mely lassan felemelkedett, anélkül, hogy helyét elhagyta volna. Egy második ütés után lomhán a közel fekvő erdőnek tartott. A lovak átmentek a hídton s vadul vágattak tovább az úton.

— Vége a veszedelemnek, — szólt Kázmér majdnem sajnálkozva. — Nincs már mitől félnie, Xénia kisasszony.

Xénia feltekintett s félve nézett körül. — Csakugyan elment a farkas szőlő halkan. — Vigyen haza Viciához — mondotta tovább mialatt sirva fakadt. Oly sápadt volt, hogy Kázmér ájulástól tartott. Míg a földről felvett hóval Xénia kezét dörzsölte, bátorította őt, hogy bízzék benne s legyen nyugodtan.

— Lásd, nem sokára az erdő szélére jutunk már.

Pár perc múlva arca vissza nyerte színet. Magához tért annyira, hogy visszaemlékezve, mint kapaszkodott Kázmérba, elpirult s kezét visszahúzta.

— Csakugyan ki jutunk nem sokára az erdőből? — szólt halkan. — Ezentul mindig félni fogok az erdőtől. Megyek én vissza Krakóba, ott nincs erdő sem farkas.

— De ha valaki kéréne — szólt Kázmér szintén suttogva, — ne menjen Krakóba, akkor sem maradna itt? — Utóerei oly hangosan vertek, hogy a saját szavát alig hallotta.

— Ha kicsoda kérne, hogy itt maradjak? — Ha én kérének ezt a kegyet, ha azt mondanám, hogy távozása által engem boldogtalanná tesz?

— Azt nem akarom.

— Akkor tegyen boldoggá — szólt örömittasan Kázmér.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Polgármester választás a fővárosban.

Budapest, nov. 17. (Saját tud. táv.) Ma déli tizenkét órakor járt le a határideje a polgármesteri áltásra való jelentkezésnek. Ráth Károly főpolgármesternél a határtéideig csak ketten jelentkeztek szóbelileg: Gerlóczy Károly első polgármester és Márkus József második alpolgármester. — A kijelölt választmány ma délután 4 órakor ülést tart az újvárosházán levő főpolgármesteri teremben, a polgármesteri állásra való kandidálás tárgyában.

A kirabolt halott.

Budapest, november 17. (Saját tud. táv.) A rendőrség kommunikát adott ki, melyben kijelenti, hogy Korotnait nem az ügyészség rendeletére tartóztatta le, hanem saját elhatározásából tette. Tény, hogy az ügyészség telefonon tudakozódott, igaz-e, hogy Korotnai beismert vallomást tett, de erre a rendőrség kimerítő választ adott és egyszersmind tudatta, hogy Korotnait az iratokkal együtt a törvényszéknek átadja.

Bourbon Elvira szökése Folchi festővel.

Róma, nov. 17. (Saját tudósít. táv.) Don Carlos spanyol trónkövetelőnek második leánya a 25 éves Bourbon Elvira hercegnő már régen titkos szerelmi viszonyt folytatott Folchi hírneves festővel.

Titkon terveket szőttek, miről azonban senkinek sem volt tudomása.

Annál nagyobb most a meglepetés, amidőn e híres szépségű hercegnő Folchival Franciaországba szökött. A szökés híre óriási feltűnést keltett annál is inkább, mivel a nevezett festő feleséges ember és két gyermeknek atyja.

Elvira hercegnő háromszáz ezer forint ára ékszert vitt magával.

Folchi különösen egyházi képeket festett s e téren szép sikert vivott ki magának.

Daczára a megindult kutatásoknak, tartózkodási helyüket ez ideig nem lehetett kipuhatolni. Annyi azonban bizonyos, hogy Franciaországba szöktek.

A flumei kormányzóság.

Budapest, nov. 17. (Saj. tud. táv.)

A »Magyarország« szerint flumében négy hónapi provizorium lesz dr. Dárdai Sándorral. A kormányzóságot kettéválasztják a tengerészeti hatóságtól. Ez utóbbit Dániel Ernő miniszter fogja átvenni.

A felkelők hareza.

Budapest, november 17. (Saját tud. táv.)

Havannából távirják: Mantuának hatósága előtt 482 felkelő jelentkezett, hogy megadja magát. Weyter tábornok azonban előrenyomult üldözendő a felkelőket, lehetőleg kerüli az összeközt.

U J V A S U T I M E N E T R E N D.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felől gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ³⁰ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 3 ³⁰ d. u., 1 ³⁰ éjjel.
Kolozsvár felől gyorsvonat 7 ¹⁰ este, 2 ¹⁰ éjjel, vegyes- vonat 1 ³⁰ d. u., sze- mélyv. 3 ³⁰ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁰ reggel, személyvonat 10 ¹⁰ éjjel, 11 ³⁰ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felől személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁰ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskőh* felől ve- gyesvonat 4 ³⁰ reggel, 1 ³⁰ d. u.	Vaskőh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁰ d. e., 9 ³⁰ este.
Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁰ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁰ este.
Ósi-Kót-Gyoma felől sze- mélyvonat 7 r., vegyes- vonat 1 ³⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől ve- gyesvonat 10 ⁰⁰ d. e., személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A hegyi választmány ülése. A nagyváradai hegyközség választmánya ma délután négy órakor tartja rendes havi ülését, melyen a folyó ügyeken kívül még több érdekes tárgy fog szőnyegre kerülni.

A selyemtermelés meghonosításáért.

A selyemtermelés meghonosítását Nagyváradon és a megyében egy évvel ezelőtt kezdte meg Rátkay József tornatanár s már az első év sikerével teljesen igazolta azon dicséretes buzgalmat, a melyet Rátkay József, különösen a szegényebb nép érdekében kifejtett és a melynek eredménye a legszebb biztosítékot a jövőre nézve. Rátkay működését méltányolják is az illetékes körök s csak a napokban a bihar-megyei gazdasági egylet fejezte ki elismerését a selyemtenyésztés meghonosításáért. Biarmegye törvényhatósága a szeptemberi közgyűlésen 250 frttot szavazott meg Rátkaynak, a selyemtenyésztés körül szerzett érdemei elismerésül. A belügyminiszter értesíti Biharvármegyét, hogy a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyja.

Hamis igazolvány az olasz boroknak. Egy szákszavu távirat jelenti Milanóból, hogy

az ottani kir. borvizsgáló-állomás igazgatóját elmozdították hivatalából, mert az Osztrák-Magyar-Monarchia felé irányított borküldemények részére hamis igazolványokat állított ki. Minek mindennek kellett itt történni, hogy azt a jó urat így leleplezték és hogy kormánya jó-nak látja az elbocsátás okát publikálni. Hány ezer hl. olasz kotyvadék jöhetett be az igazgató ur igazolványával mihozzánk, míg végre is észre vették?

Homoki Merlot bor Angliában. A magyar homoki borok jövőjére biztató jelenség az az eset, a melyről a Jálcs-féle szőlősgyáli homoki szőlőuraladalomból értesülünk. Az új ültetéseik terméséből a Jálcs-czég a folyó nyáron küldött első ízben Angliába tiszta Merlot bort. Az angol vevő azt az érdekes választ adta, hogy csodálkozik, hogy a czéggel való 30 éves összeköttetése óta most kapott először igazán francia jellegű vörös bort. Ez a homoki borok legnagyobb dicsérete.

Az osztrák-magyar-bank pénzállománya. Az osztrák-magyar-bank november 25-iki pénzállománya: Papirpénz 657,492,000 (9,300,000) frt. Ércben 464,951,000 (65,000) frt. Váltótárca 207,912,000 (6,807,000) frt. Lombard 28,876,000 (744,000) frt. Adómentes Bankjegytartalék 3,844,000 frt.

Terménytőzsde.

Budapest, nov. 17.

B u z a őszre, bácskai	8.28
» őszre, északi	8.29
» október-novemberre, bácskai	7.02
» okt.-nov.-re északi	7.04
R o z s őszre bácskai	4.22
» őszre, északi	4.24
T e n g e r i, okt.-nov.-re, bácskai	0.00
» okt.-nov.-re, északi	0.00
R e p c z e október-novemberre, bácskai	11.90
» okt.-nov.-re, északi	11.95

Bécs, november 17.

B u z a tiszai	8.20—8.65
» bányási	7.85—8.45
» bácskai	7.90—8.35
» szokványáru őszre	8.28—8.80
B u z a szokványáru tavaszra	7.05—7.25
R o z s tiszavidéki	4.65—7.75
» szokványáru őszre	7.22—7.25
» szokványáru tavaszra	7.38—7.40
T e n g e r i magyar	6.10—6.30

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. nov. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122 —
Magyar koronajárdék	99.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény	100 —
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcsön	155.50
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	137. —
Osztrák járdék papírban	101. —
Osztrák járdék ezüstben	101. —
Osztrák járdék aranyban	122.25
Osztrák korona járdék	101. —
1860. osztrák államsorsjegyek	144.25
Osztrák magyar bankrésztvény	440. —
Magyar hitelbank résztvény	401.50
Osztrák hitelintézeti résztvény	364.10
Osztrák-magyar államvasuti résztvény	363.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	58.80
London vista	119.80
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Szerkesztő postája.

Hadur. Sziveskedjék az esti órákban felkeresni.

•Tárca• Beküldött dolgozata kezdő íróra való test gyakorlat, a melynek se tartalma, se kidolgozása nincsen. Napilapok hírvonatában olvasunk ennél sokkal tartalmasabb és ügyesebben kidolgozott riporterhíreket. De ha ön mégis ragaszkodnék ahhoz, hogy dolgozata tárca, úgy ne vegye rossznéven, midőn azt mondjuk, hogy ez a millenáris esztendő legrosszabb tárczája. Ami pedig kérdését illető, hogy tovább képezze-e magát, véleményünk az, hogy kár volna az időt fecselelnie, mivel dolgozata után ítélve az írói terek még egy szikráját sem látjuk felcsillani.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fiú- és leány gyermek felső ruháskában dús választék feltűnő olcsó árban.

A „MENYASSZONYHOZ“.

Feltűnő olcsó árban kapható!

Legujabb téli kelmék mtrje 25 krtól kezdve
 Mosható Barchettek a legujabb mintákban 20 » »
 Különféle női kelmék 30 » »
 Legujabb fejre és nyakbavaló berlini kenderők minden színben 75 » »
 Nagy téli nyakbavaló kenderők . . . 1 frt 80 » »
 Fejre való posztó-kenderők 40 » »
 1 vég **Chiffon** 4 frt 50 » »
 1 vég **vászon** 4 frt — » »
 1 vég **kanavász** 4 frt 75 » »
 Legujabb szabásu **női kész blousok**, férfi, női- és gyermek **alsó ingek** és **nadrágok** 45, 70 krtól.

Legujabb **téli férfi turista ingek**, különféle jó minőségű **takaró** és **lópokróczok** nagy választékban 1 frttól kezdve.
 Elismert minőségű és szabásu **férfi, női- és gyermek kész fehérneműek**.
 Különféle **paplanok** 2 frttól kezdve.
 Egy elsőrendű (2 személyes) **selyem paplan** 9 frt.
 Állandó ujdonság **nyakkendőkben** 20 krtól.
 Valódi szepességi vásznak és asztalneműek, szőnyegek, függönyök és vitragok, ágy és asztal-takarók s garnitúr 4 frt 50 krtól a legfinomabb kivitelig.
 Legujabb Graczióza esőernyők bámulatos olcsó áron.

A fentebbi elősorolt árukon kívül még számtalan árucikkek legutányosabb árban kaphatók

BECZKAY LAJOS

„a menyasszonyhoz“ czimzett üzletében,

Nagyvárad, Szent-László-tér.

266 1-6

❖ Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak. ❖

Főmagasságu **Dr. Schlauch Lőrincz**

bibornok ur Ő Eminenciájának szállítója.

SZILÁDKY és TÁRSA

NAGYVÁRADON, BÉMER-TÉR, POYNAR-FÉLE HÁZ.

FÉRFI RUHÁK.

Midőn a gazdag választéku **angol** és **francia** kelmékkel berendezett raktárunkat a t. közönség figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók s — tekintettel a divat haladására — a jó munka és izléses divat keresztyvitelére a legkitűnőbb erővel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári áron.

👉 Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk. 👉

(214) 13-20

Jutányos, határozott árak.

❖ Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak. ❖